

ВЪВЕДЕНИЕ

През октомври 2010 получих ръкопис за преглед, с молбата на автора да го издам, ако го намеря достоен за това. След няколко седмици телефонирах на Вълкан Дапчев, че работата му ми харесва, и че съм готов да издам книгата му с много малки, несъществени забележки. Когато вече се срещнахме, за да обсъдим подробностите, разговорът протече приблизително така:

— Много се радвам, г-н Даракчиев, че сте решили да издадете ръкописа ми.

— Да, разбирам Ви, г-н Дапчев, но нека първо Ви кажа кой съм аз: държа хората, с които си имам работа да са наясно с мен, както и аз със тях. Трябва да знаете, че аз съм невъзвращенец; е, вече бивш...

Естествено, това предизвика огромно изумление и объркване у събеседника ми. После той се овладя и запита:

— Ама как, Вие сте бил невъзвращенец, тоест против комунистическата власт, а сега сте готов да издадете книгата на един до живот убеден неин привърженик ?

— Да, и не само това. Не само съм бил емигрант през онази власт, но аз съм и сирак заради нея: баща ми е осъден на смърт от Първи състав на Народния съд, с председател Екатерина Биолчева — така наречената “Катя секирата” или още “Бялата смърт” — и екзекутиран. При това без никаква вина, по един от назидателните процеси на Вълко Червенков, за “икономически саботаж” на младата социалистическа република.

Достолепният възрастен мъж пред мен беше смаян. Както шеташе около масата, седна на стола и, гледайки ме с удивление, за момент изгуби дар слово. Когато се поопокити, изрече, с акцент върху всяка дума:

— Аз просто не мога да проумея, г-н Даракчиев, как е възможно Вие толкова да сте пострадали от нашата власт, а сега да искате да помогнете на един от нейните сторожници.

— Не е чак толкова сложно, г-н генерал. Във вашите писания аз виждам мислите, възжеленията и тежненията на цялото Ваше поколение. Едно поколение, което бе запалено от иначе чистите идеи на комунизма, което преживя целия си живот в онова време, вярвайки в идеите, въпреки че виждаше извращенията на властващите, и което видя точно какво представляват тези властващи и техните приемници след “промените”. Вашите писания отразяват отношението на стотици хиляди българи в пенсионна възраст, ако не и на всичките три милиона. Вашето мислене беше мисленето на майка ми, Бог да я прости, която също бе партиен член, някъде докъм деветдесет и трета-четвърта, когато се оттегли

с отвращение. Да, не се учудвайте, и майка ми и баща ми след войната са били на по 25 години и са станали членове на БКП, както и десетки хиляди други младежи, подтикнати от чистия ентусиазъм и възвишените идеи. Родителите на множество от най-близките ми приятели бяха партийни членове. Човекът, когото съм обичал най-много, както се обича баща или по-голям брат при липсата на такива, проф. Цветан Бончев, който за съжаление почина твърде рано, бе не само убеден комунист като Вас. Заедно с друг един много обичан от мен приятел, проф. Павел Каменов, те се редуваха да изпълняват длъжността Партиен Секретар на Физическия Факултет на СУ, единствено и само за да предотвратят достъпа до тази длъжност — и кореспондиращата власт — от страна на една отвратителна личност, проф. Мария Молдованова, от която всички бяха пропищали. Проф. Александър Атанасов, бащата на един от най-близките ми приятели, беше партиен член и убеден в чистотата на идеите. Чл.-кор. проф. Йордан Касабов, един от най-доказалите се български учени, създател и директор на Института по Микроелектроника, където бях научен сътрудник и ръководител на секция преди да избягам, беше известно време член на ЦК на БКП. Той, който ни е учил и създал като научни работници и млади, проходящи ръководители — не само мен, а още цяла плеяда кадри — се радваше на почит и уважение граничещи с боготворене...

Виждате ли, този списък мога да Ви го рецитирам в продължение на няколко часа, а сигурно е, въпреки това, че ще пропусна огромен брой хора. Вие предлагате с Вашите писания едно огледало, отразяващо душевния мир на цяло море от българи. Аз може да съм осъдил тогавашния строй в България на смърт, но не и хората в него, не и този народ, който вярваше, а някои — като Вас, например — все още вярват...

— Добре, това разбрах, но какво Ви кара да издадете книгата ми, защо го правите ?

— Много просто: От една страна, в това огледало ще се огледа множеството, което мисли като Вас, но днес е сподавено и притеснено от модалностите на живота. Знаете, че когато излезе манифест, към който някой се чувства съпричастен, поне духовно му олеква. По-важното, от друга страна аз се надявам Вашите писания да поотворят очите на всички ония, които се причисляват към прогресивно мислещата интелигенция, наричайки се къде демократи, къде либерали, къде — от недоразбиране — антикомунисти, и които търсят изход за България от катастрофата, в която Номенклатурата я натика. Искам те да Ви разберат, да проумеят пределите на мисловната нагласа на едно поколение, което е вярвало в някаква кауза цял живот, работило е за нея и в един момент — едва към края на пистата — прозира, че е отдало силите си в полза на една част само, от цялата истина. Искам те да осъзнаят, че могат — и трябва — да работят заедно с тези като Вас. И по-конкретно, това проглеждане се надявам да доведе до обединяване на усилията между тези, които Вашето

мислене представлява, и шепата патриотично мислещи, непоковарени от властта, неподкупни, честни и почтени интелегенти, които биха се наели да вдигнат знамето и да поведат нацията към помитане на корупцирания “политически елит.” Защото — и най-важното — между Вашата гледна точка днес, след като сте изминали пътя на мисловната еволюция показан в книгата Ви, и моята, има много малка разлика. Да, съществена разлика, но незначителна по отношение на основните принципи, заради които се налага борба срещу професионалните политици — похитители на демокрацията и справедливостта, душмани на националната независимост и грабители на народното имущество. Доколкото виждам, Вие все още вярвате в държавната собственост върху средствата за производство, нали така ?

— Точно така е.

— Е, аз не бих могъл да очаквам Вие да разберете, че не това е определящата разлика между социализъм и капитализъм, тоест между плановата и пазарната икономика. За това Ви са нужни моите познания и опит от почти тридесет години работа в чужбина, при това работа на високи позиции, плюс интензивна и екстензивна комуникация с външния свят, плюс познания на езици, и т.н. Още повече, че еволюцията демонстрира, щото хибрид между двете е оптимум, в повечето случаи. Както и да е, настоявам, че тази малка и не толкова съществена разлика трябва да бъде осъзната като единственият такъв пункт в гледните точки и следователно недостойна като претекст за разединение, след като главната цел на всички ни е да спасим България и нацията от затриване, чрез установяване на истински справедливо общество, тоест истинска демокрация. С други думи, надявам се такова изясняване — може би трябва да кажа прояснение — да доведе до сближаване и обединяване на всички сили срещу узурпаторите на ключа към народно добруване. Виждате ли, г-н Дапчев, аз съм убеден, че без революция България няма да може да се измъкне от калта — мирна, но все пак революция. Бидейки около 30 години гражданин на Европейския съюз, отдавна ми е ясно, че от членството на страната в него по отношение на икономически ефект и национални интереси може да се очаква само влошаване. Всички негативни явления, които описвате в книгата си, се дължат на стремежите на “новата” българска Номенклатура първо да се обогати за сметка на масите, а после да “легитимира” окраденото. Присламчването към “старата” европейска Номенклатура е удобен ход за запечатване на статуквото. Нищо, че в процеса и нацията и държавата ще станат жертва — това “демократите” и вътре и вън от страната не ги интересува. Затова и единственото спасение е истинска демократична революция. За което е нужно обединяването и на тези, които представлявате Вие, г-н генерал, и на тези, които представлявам аз, независимо, че в миналото сме били — или поне така сме мислили — на диаметрално противоположни позиции. Ако и да е било така, пътят, извървян през тези години — най-мал-

кото пътят на мисленето ни — ни е довел един до друг. Ето, това е, което искам да види множеството, за да осъзнае, че трябва да се концентрираме върху главната задача — премахването на корумпираната клика, която “управлява” българския кораб, водейки го към крушение.

— Ако знаете колко щастлив съм да чуя всичко това, г-н Даракчиев; това трябва да се полее — и генералът чевръсто скокна да вади чаши и шишета.

— Ама, г-н Дапчев, аз толкова рано през деня алкохол не пия...

— Е, нищо, само мъничко, да се чукнем за това хубаво запознанство. — Той измъкна шише уиски и две чаши, които бързо напълни с широка усмивка на грейналото си лице.

— На това ако казвате мъничко... — запротестирах аз, но нямаше как да скърша хатъра на домакина.

Така беше споена една нова, необичайна на пръв поглед дружба.

Иван Даракчиев